

Communes A+ Large Letter

פיר

INTERNATIONAL
COMMUNES DESK

שולחן הקומונות
הבינלאומי

תוכן העניינים

3
קיבוץ רוונה, ארה"ב

5
מעגל הקבוצות,
ישראל

6
מבט משולחן
הקומונות הבינלאומי
– מיכאל ליבני

8
נידרקאופונגן,
גרמניה

10
קהילת גאנאס,
ארה"ב

12
ייחודה של תנועת
הקיבוץ הדתי, נחמיה
רפל

13
קהילת האמנים
והחוזה של זנדיק,
ארה"ב

16
כנס ICSA 2010,
ישראל

17
סצנת
הקומוניסטים,
ישראל

22
ביקורת על ספר:
קומונות וקהילות
שיתוף של יעקב
עובד

23
מוזיאון ביד טבנקין

ברוכים הבאים למהדורה החדשה, והחמה
מתנור הדפוס של 'קול'. לאחר מאמצים
ממושכים, אנו גאים שיש בידיכם עותק זה.

אז מי אנחנו? ובכן 'קול' מופק ע"י שולחן
הקומונות הבינלאומי, גוף שבמשך למעלה מ-
30 שנה מתפקד כלשכת הקשר בין קומונות,

קהילות, כפרים אקולוגיים, קיבוציים (וותיקים חקלאיים וחדשים
עירוניים), קהילות שיתוף שונות וקהילות ייעוד במודלים שונים ומשונים
בכל קצווי תבל. סביר שכלל לא ידעתם על קיומם. האותיות 'קול' הינן
ראשי תיבות באנגלית C.A.L.L., Communities At Large Letter.

שולחן הקומונות נוסד ב-1976 ביוזמתו של מרדכי בנטוב, חבר קיבוץ
משמר העמק, חבר כנסת ושר בממשלה. הנחת המוצא הייתה שמכיוון
שישראל הינה ערש לידתו של תהליך ניסיוני, מרשים מאוד בצמיחתו
ולבלובו של תנועה של קהילות קומונאליות שהעולם עוד לא חזה כמותו
– התנועה הקיבוצית – לפרובינציה הקטנה שלנו יש דבר אחד אן שניים
ללמד את שאר העולם על איך לחיות בשיתוף ובקהילה.

שולחן הקומונות נוסד ב-1976 ביוזמתו של מרדכי בנטוב, חבר קיבוץ
משמר העמק, חבר כנסת ושר בממשלה. באותה עת, סבר בנטוב כי
צמיחתה ופריחתה של התנועה הקיבוצית בישראל הקטנה מהווה תהליך
ניסיוני מרשים שאין לו תקדים ושכוחו להדגים לעולם כיצד לחיות
בשיתוף ובקהילה.

העלון "קול" יוצא לאור באנגלית במשך כ-20 שנה. הוא מופץ בקהילות
שונות ברחבי העולם. כעת, לרגל ההתעניינות המחודשת בנושא של
קהילה וקומונה בארץ, עלינו להגיע לקהל הישראלי. נמשיך לפרסם
גיליון מורחב יותר באנגלית. אם רצונכם להתנסות קצת באנגלית
ולהתוודע אל המתרחש בעולם השיתופי, צרו עמנו קשר. שאיפתו של
בנטוב להגיע לקהילות, לקשר ביניהן ולשתף אותם במידע הן מטרות
רלוונטיות גם היום, כשם שהיו רלוונטיות בשנות ה-70 של המאה
הקודמת. אולם – לכך יש שתי תוספות חשובות.

המשימה שלנו היא לעניין, לשלהב, לרענן, להאיר ולהעיר, ולשלב אתכם
עם התמהיל המיוחד של הכתבות שזימנו בעלון זה עבורכם. אנו מקווים
שתמצאו אותו רלוונטי ומעניין. חלק גדול מהכתבות תורגמו מ-C.A.L.L.
באנגלית.

הצלחתו של קול"ל תלויה בכם, קוראינו היקרים. אנא כתבו לנו, שילחו לנו
מאמרים וכתבות. הבו לנו משוב. הרגישו חופשיים לשתף אחרים בעלון.
אפשר לבקש מאיתנו עותקים נוספים. כל עוד יש מלאי. אם ברצונכם
להיות יותר מעורבים בסצנה של שולחן הקומונות העולמי, אמרו לנו
ותוכלו להפוך לחברים בשולחן הנפגש אחת לחודשים.

והחשוב ביותר – תהנו.

ליאור שפירא, קיבוץ עירוני משעול (leorshapiro@gmail.com)
אנטון מרקס, קיבוץ עירוני משעול (antonmarks@gmail.com)
עורכי קול, שולחן הקומונות הבינלאומי

www.communa.org.il

יואל רוטשילד, חבר מייסד של קיבוץ רוונה (RAVENNA KIBBUTZ) סיאטל, וושינגטון, שולח לנו כתבה זה במיוחד ל" C.A.L.L.". תורגם לעברית מ C.A.L.L. מס. 32 (קיץ 2010) על ידי מיכאל ליבני.

משהו מהותי אודות קיבוץ רוונה. קהילה יהודית זה תמיד עסק רציני. גורל המורשת שלנו תלוי בו. חשבו על הנכדים היהודים שלכם! אז אנחנו צריכים להיזהר לא לקחת את זה יותר מדי ברצינות. זה נכון לגבי כל קהילה עם ייעוד (Intentional Community) מכל סוג שהוא. זהו עיסוק של אנשים בעלי להט ועוצמה והרבה קהילות ומארגנים נופלים קורבן ללהט ועוצמה לא מווסתים. בעקבות כך, אנשים "נשרפים".

על כן, בניסיון להיות נגיש לאמריקאים רגילים אשר

רגילים לקפיטליזם של השוק החופשי וליהודים המתגוננים מפני תרבות המיוצגת לעיתים על ידי הקנאים הדתיים והפוליטיים שלה, החליטה קהילת קיבוץ רוונה לחיות מחוץ לנורמות המקובלות. אנחנו לא בדיוק קיבוץ. כולנו עובדים בחוץ והנכסים

המשותפים שלנו באים מדמי חברות מבוססים על המניות שלנו בבתיים ולא על הפרנסה האישית שלנו. אנחנו לא בדיוק קומונה. אנחנו מכבדים את התחום האישי והפרטי והרכוש הפרטי של כל אחד מאתנו יחד עם הרכוש המשותף. על אף היותנו קהילה "יהודית", אנחנו במכוון קהילה מגוונת מבחינה רעיונית.

ההשראה שלנו באה מה- CO-HOUSING¹ אבל אין אנו בעלי הבית של הבתים שלנו. הקיבוץ שוכר אותם בשמנו. קיימת יוזמה חדשה אשר תאפשר לנו להשקיע כספים אישיים בבית שבו אנחנו חיים יחד,

כפי שאני עושה לעיתים קרובות, אני יושב עם הלא-טופ שלי פתוח על גבי מכונת תפירה ישנה עם דוושה רגלית. אני שומע מישהו עולה במדרגות. "ביתי הוא שקט מידי!" מצהיר סטיבן כאשר הוא נכנס לחדר המדיה של קיבוץ רוונה ומתחיל לפשפש בין רומנים, חוברות, ו" New York Review of Books". סטיבן גר בבית א', אחד משלושת הבתים המשותפים שלנו. לכל בית יש חלק פרטי וחלק שהוא משותף ל-18 התושבים. אני גר בבית ב', ברחובנו בסיאטל אשר עצי שדיף נטועים לאורכו.

לפני שנתיים, כשהיינו רק חמישה, בית א' היה מרכז חברתי הומה 24 שעות ביממה. אולם בימים אלה המסיבה נודדת מבית לבית. הערב ההמולה תהיה כאן כאשר נצפה יחד בסרט באידיש במקרן של בית ב'. מחר בלילה זה יהיה בבית א', שם אנחנו מתכננים

לקיים את קערת המזל (Potluck) - כאשר כל אחד מביא דבר מה שבישל ומקווה לטוב) השבועית בזמן ששני הבתים האחרים עוברים ניקיון פסח. השנה תושבי א' החליטו לא לנקות לפסח. זו מסורת דתית והם שמחים להיות הבית החילוני ביותר השנה. יום שני המסיבה תהיה סדר פסח בבית ג'. תושבים, ידידים וזרים אשר מצאו אותנו באינטרנט, ימלאו שולחן באורך שש עשרה מטר ב"חדר הזן" שבדרך כלל משמשנו לשיעורי יוגה או למסיבות ריקודים. בסדר נדבר על יציאת מצרים התנ"כית, המסחר בבני אדם של ימינו, השעבוד לאי-פון, יתרונות בריאותיים של אוכל מותסס, הקשיים הרבים של זהות יהודית ועל שני הדברים שניתן לטעון שהם הקושרים יחד את הערב רב שלנו: מוסיקה ואוכל.

אנחנו עדיין משתמשים בסיסמא "האם זה יהרוג אותך למצוא קומונה יהודית נחמדה?" כי זה משקף

¹ CO-HOUSING היא שיטה של שיתוף חלקי המקנה

הרגשה של קהילה ובה קבוצת אנשים, בעלי בתים פרטיים סמוכים, מתארגנים על מנת להקצות שטח ציבורי משותף – כולל מקום לארוחות משותפות כמה פעמים בשבוע, פעילות תרבותית בצוותא וכן לפעמים טיפול משותף בילדים. עלות השטח המשותף חלה על כולם.

בשלבם שונים בחיים מרגישים הרגשת בית והעצמה אישית שהיא שווה לכולם, מחייב אותנו להתגבר על קונספציות יסוד לגבי מי הם השותפים שלנו.

הקהילה שלנו תובעת רבות מתושביה - כסף, זמן, סבלנות וסובלנות. אבל נרתענו מלדרוש מחויבות לזמן ארוך. יש תושבים הבאים והולכים. אחרים נמצאים כאן מההתחלה ומוכנים להישאר כאן שנים רבות. אנחנו משתדלים לא להעדיף אלה על אלה כי התרומה של כל אחד היום היא בעלת ערך. לתושבת אשר מתכננת להעתיק את מקומה בחודש הבא יש זכות שווה לבחור תושבים חדשים בקהילה על אף שהיא לא תחיה איתם. אבל מתח מסוים הוא בלתי נמנע. לקיבוצניקים ותיקים יש נטיה לצבור כוח על ידי ידע שרכשו ואלה אשר מבקשים להישאר על מנת להקים משפחה מעוניינים יותר בתכנון קהילתי לטווח ארוך.

זה לא רע לחיות יחד עם אתגרים אלה. אם בכלל, זה מניע אותנו להיות יותר מבינים, יותר רחמנים ולתקשר טוב יותר. קשה להגדיר את קיבוץ רוונה על הנייר אך החוויה היומיומית היא אמיתית ועמוקה. הקונפליקטים שלנו מאירים את הדרך לצמיחה יחד וכיחידים. לעולם, איש לא יטען

שחיים בקיבוץ הם משעממים!

הסיסמא הלא-רשמית הנוספת שלנו היא "קיבוץ רוונה: חברה כאשר אתה רוצה בה, בדידות כאשר אתה זקוק לה, וצ'ולנט כאשר אתה לא מצפה לו". זו אמירה של איזון בחיים - תמיכה של הקהילה, צמיחה ורווחה אישית, השתייכות תרבותית ושובבות אשר עושה את כל התהליך לא רק לנסבל אלא גם לכיף. זה לא ברור, גם אחרי שבנינו כל כך הרבה, כיצד לעדאזל קהילה זו תראה בעוד שלוש שנים, לא לדבר על עוד שלושים שנה. בכל זאת, כל עוד שאנחנו מסוגלים לדגול בסיסמא זו ולחוש את אמיתותה, גם בריצנות וגם בצחוק, אני יכול לומר שהכל היה כדאי.

אבל יוזמה זו תאפשר גם לאלה שאינם תושבים להשקיע בו. על אף שאנחנו מתפקדים מהרבה בחינות כמו קואופרטיב, אנחנו בוחרים מעקרונות רעיון הקואופרטיב כפי שמתאים לנו. אנחנו מגייסים תמיכה מבחוץ, כפי שעושים בתי כנסת ומתנ"סים, על מנת לתמוך בתוכניות הציבוריות שלנו המתקיימות על בסיס כמעט יומי. עם זאת, אנו שואפים להישאר מקום אשר אינו מנוהל על ידי "מקצוענים" אלא מקום בו אורחים תמיד ירגישו שהם מבקרים אצל ידיד או קרוב משפחה ולא דווקא שהם מקבלים שירות של מוסד אשר הוקם ללא מטרות רווח.

זה שאנחנו קוראים לעצמנו קיבוץ לפעמים מעלה תהיות. "אתם לא קיבוץ אמיתי! איפה חשבון הבנק המשותף? איפה העובדים בפרדס?". באמת, רוב השאלות ניתן לשאול גם לגבי רוב הקיבוצים של היום ואנחנו סבורים שקצת התנסויות חדשות לא

ידיקו לתנועה במצוקה. אולם אנחנו כן מתמודדים עם האידיל של "קיבוץ" בעצמנו. האתגרים הפנימיים שלנו הם יותר מהותיים מאשר פילוסופיה כלכלית. בפשטות, האתגרים הם: קרקע (שטח), ילדים ומחויבויות.

ילדים הם אתגר כי היום הקיבוץ הוא קהילה של חלוצים צעירים בעיר צעירה שאלה אנחנו באים בשביל לקדם קריירה, חינוך וצמיחה אישית. לפעמים בתור חצי בדיחה אנחנו קוראים לקיבוץ "מחנה קיץ יהודי למבוגרים" אבל כולנו חושבים שקהילה כמו הקהילה שלנו תהיה מקום נהדר לילדים. אבל חלק מאיתנו שוקל הקמת משפחה. אנחנו תוהים כיצד לתמרן על מנת שיהיה מקום ומשאבים זמינים לנו, ושילדים אשר גדלים כאן לא ימנעו מהמבוגרים את החופש להמשיך בצמיחתם האישית. תקוותנו היא שכל זה ילך ברוח קלילה ומתוך הומור. בתרבות אמריקאית מקובל כי ההפרדה מהמשפחה היא חלק מההתבגרות. הניסיון לבנות קהילה בה אנשים

האם תמיד חלמת להצטרף לקומונה או קהילה שיתופית? ייתכן ומעגל הקבוצות יגשים את חלומך

מעגל הקבוצות הינו התארגנות של קבוצות, קיבוצים עירוניים וקהילות על בסיס שיתופי סוציאליסטי, שבה כל אחת מההתאגדויות בוחרת כיצד לחיות, על פי הגדרתה לחיי שיתוף ומאפייני החיים הספציפיים של חבריה.

המעגל הוקם לפני כ-12 שנה על ידי התנועה הקיבוצית בכדי ליצור שיתוף פעולה בין הקיבוצים העירוניים, שקמו בסוף שנות השמונים, הקבוצות השיתופיות, שהוקמו על ידי "תנועות הנוער הכחולות" באותה עת, והתנועה הקיבוצית עצמה. במהלך השנים עם צמיחתן המבורכת של תנועות הבוגרים, בחרו חברי אותן תנועות להתגדר בתוך עצמם ולעזוב את המעגל. כתוצאה מכך, במעגל הקבוצות נותרו הקיבוצים העירוניים והקבוצות העירוניות עצמחמו מחוץ לתנועות הנוער, שהגדירו מחדש את המעגל כמסגרת רחבה של שיתוף פעולה על בסיס שיתופי סוציאליסטי.

המגוון הרחב של הקבוצות מאפשר שיח פורה, מרחב דינאמי להתפתחות ונקודת מבט מורכבת על החברה הישראלית. חברי הקבוצות חיים ופועלים כחלק מהחברה הישראלית, כסטודנטים וכמרצים במערכת האקדמית, כעובדי משרד הרווחה והחינוך במערכת הציבורית וכשכירים במגזרים השלישי והפרטי.

הבחירה להשתלב כפרטים בחברה הישראלית בשילוב עם תפיסת העולם הסוציאליסטית לגווניה הובילה את החברים להקמה והשתלבות בשותפויות פוליטיות רחבות. חברי המעגל פרוסים לאורכו ולרחבו של המאבק החברתי בישראל, בארגוני עובדים דוגמת "כוח לעובדים - ארגון עובדים דמוקרטי" ואיגוד העובדים הסוציאליים כחלק מתנועת "עתידנו", בהתארגנויות פוליטיות ארציות דוגמת יס"ד (ישראל סוציאל דמוקרטית) ומפלגות השמאל השונות, בהתארגנויות מוניציפליות דוגמת "עיר לכולנו" בתל אביב ומפלגת העבודה בירושלים, בהתארגנויות ברמה השכונתית ועוד. כוחו הפוליטי של המעגל נובע מהשילוב הזה בין חיים שיתופיים במסגרת קטנות להשתתפות כפרטים בשוק העבודה הרחב.

המעגל מכיל כיום שש קבוצות ברחבי הארץ ופועל להתרחבות באמצעות פרויקט "החממה" הפועל בשיתוף פעולה עם המטה השיתופי ואגף המשימות של התנועה הקיבוצית, תנועות הנוער, ארגונים חברתיים וכפרי סטודנטים במטרה להצמיח וללוות קבוצות וקהילות שיתופיות צעירות. פעולת החממה ייחודית בכך שהיא יוצרת שיתוף פעולה בין גופים רבים ומאפשרת לאנשים שלא גדלו בתנועות נוער לבחון ולבחור בחיי שיתוף בוגרים.

לפני כחצי שנה הוחלט באסיפת החברים של המעגל להצטרף למטה השיתופי בתנועה הקיבוצית מתוך אמונה שראוי לחיות ולהקים מסגרות שיתופיות בעיר ובכפר כאחד ולכן כדאי לאגם משאבים בכדי לפעול לאותה מטרה. כתוצאה מכך, הוקם צוות של חברים משני הצדדים הפועל על מנת לצקת תוכן לאותה החלטה, ונמצא בימים אלה בשלבים האחרונים לקראת הגשת תוכנית עבודה משותפת.

מעגל הקבוצות בונה דרך רחבה בתוך המרחב השיתופי המתחדש כמתודה לשינוי ממשי בחברה ובשנתיים האחרונות הוא גדל, יוצר שותפויות משמעותיות ומשכלל את הקשרים בין חבריו.

אלעד הראל
חבר קבוצת מפרש
רכז מעגל הקבוצות
ופעיל בכוח לעובדים
<http://maagal.wordpress.com>

מיכאל ליבני

מה שולחן הקומונות הבינלאומי

100 שנות קיבוץ ומה הלאה?

לעומת זאת, הקיבוץ המתחדש אימץ את העולם הערכי של הנאו-ליברליזם. בעולם ההוא, ערך נגזר מערך בשוק. אתה שווה את הכתוב בתלוש משכורתך. הפערים בחברה הישראלית מעידים לאן זה מוביל.

כעת, המעגל השיתופי שוקל את היותו "תנועה בתוך תנועה". עמדה אחרת גורסת כי אין אפשרות לפסוח על שני הסעיפים. לכל היותר, תיתכן פדרציה של אינטרסים (כלכליים בעיקר) של אירגון הקיבוצים ובתוכו תנועה שיתופית. כיצד תיתכן תנועה שבתוכה קיימים חזונות כה שונים לגבי מהותו של האדם וערכו? השאלה העומדת בפני המעגל השיתופי היא: "הילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו?" (עמוס ג: ג)

אכן, שאלת השיתוף היא מהותית לראיית האדם. סביב שאלה ערכית זו סוער הפולמוס. אך יש סוגיה אחרת שנשכחה. **מה תכליתו-משימתו-ייעודו של הקיבוץ היום?** במה הוא "תנועתו"? הקיבוץ הוא בית - אך מה דרכו של בית זה בתוך החברה הישראלית? דווקא, בנקודה זו, מבט על עולם הקומונות וקהילות משימתיות ייעודיות בעולם יכול להאיר את הדרך ולעזור.

קהילות ייעודיות-משימתיות (Intentional Community) בעולם.

ברוב טקס ופאר מתקיימים אירועים לציון מאה שנות דגניה - היא אם הקבוצות. אך בפועל עתידה של התנועה הקיבוצית לוט בערפל. שימו לב: כתבתי "עתידה של התנועה". אין ספק שיש קיבוצים אשר שורדים - בין אם שיתופיים ובין אם מופרטים. אך כאשר מדובר **בתנועה** - הלא מדובר בציבור של אנשים המבקשים **להניע** חברה קיימת ממציאות מסוימת למציאות אחרת, מתוקנת יותר בעיניה.

שיתופי או מתחדש?

היום קיימים שני מעגלים בתוך התנועה - שיתופי ו"מתחדש". תהום פעורה ביניהם. במעגל השיתופי הערכים של שוויון ערך האדם ושוויון ערך העבודה מתבטאים בעקרון של "מכל אחד על פי יכולתו לכל אחד על פי צרכיו". ערכים אלה והעקרונות למימושם נגזרים מראיית האדם כערך מקורי לכשעצמו. הקהילה היא המסגרת בה אדם מממש את עצמו. תוך כדי מימוש עצמו הוא משתתף בייעוד הקהילה. עמדה זו גם מגובה במורשת ישראל בו האדם נתפש כ"נברא בצלם" ומשימתו עלי אדמות היא "לתקן עולם במלכות שדי".

(בעיניו הוא) היה להוות ב"מיקרו" את חזון הערכי למדינה יהודית-ציונית ב"מקרו". עם קום המדינה, עמדת הבכורה של הקיבוץ במשימות המעשיות החלה לעמוד בסימן שאלה. בסוף שנות ה-70 העולם, הארץ (עליית הליכוד) והקיבוץ נשטפו בנאו-ליברליזם. הקיבוץ כבר לא היווה קהילה ייעודית המדגימה את ערכי העתיד. משימותיה בעולם סביב לה כבר לא נראו רלוונטיות. הקיבוץ הפך לבית - אך הוא כבר לא היווה דרך.

עקרונית, אין זה משנה אם הקיבוץ הוא שיתופי או מתחדש. ייתכן שלקיבוץ שיתופי יש יתרון מסוים במילוי משימות. עם זאת, בפועל, ייתכן קיבוץ שיתופי ללא ייעוד. הוא בית טוב ונעים, בית שאוהבים אותו. אך אין בו דרך. זה המצב ברוב הקיבוצים השיתופיים (לא כולם) ועל אחת כמה וכמה אצל הקיבוצים המתחדשים.

כעת - רק הקיבוצים העירוניים והחינוכיים והקומונות של קבוצות הבוגרים מתפקדים כקהילות ייעודיות-משימתיות. האם במצבם הבראשיתי יש להם את הכוח להוות את עוף החול האגדי המתרומם מהחורבות הרעיוניים של התנועה הקיבוצית במבוכתה הנוכחית? האם תיתכן התחדשות מתוך הקיבוצים עצמם?

שר ההיסטוריה טרם הכריע!

מיכאל לבני
קיבוץ לוטן
גיזבר שולחן הקומונות

בשולחן הקומונות אנו לומדים כי שאלת השיתוף אינה קובעת את הכל. בקהילות הייעודיות-משימתיות בחו"ל אכן קיימת דרגה מסויימת של שיתוף בתוך הקהילות. יש גם כאלה המתפקדות כקהילות שיתופיות של ממש - וקיבלו השראה לכך מהקיבוץ השיתופי. אך רוב הקהילות הם שיתופיות רק באופן חלקי. על מנת להיות חברה/ עליך להבטיח לקופת הקהילה מינימום (לדוגמה) של 500 יורו לחודש. אולי הקהילה משלמת לך סכום זה

במלואו או בחלקו תמורת עבודה בה. לא תמיד ולא בהכרח. אז מה כן? עליך להוכיח את דבקוּתך במשימות ובייעוד של הקהילה. עליך להשתתף בתהליכים הפנים-קהילתיים. עבודתך למען הקיום האישי (שבדרך כלל צנוע) היא משנית. העיקר הוא הייעוד והמשימה של תיקון האדם והעולם על פי תפישת הקהילה - או הפדרציה של הקהילות.

הקיבוץ כקהילה ייעודית-משימתית

מקורו של הקיבוץ כקהילה ייעודית משימתית הוא במסגרת המפעל הציוני. ברצון הוביל הקיבוץ במשימות של התיישבות חקלאית וביסוס אסטרטגי-בטחוני. אך ייעודו האמיתי

כיצד חיים בקומונה נידרקאופונגן בגרמניה ?

עם 60 חברים מבוגרים וקרוב ל-20 ילדים, NIEDERKAUFUNGEN היא אחת הקומונות הגדולות בגרמניה. אפיוניה: שוויון, שיתוף בכל ההכנסות, בחיים ובעבודה. היא שוכנת במתחם של בנייני חווה- לשעבר בעיירה הנושאת את אותו שם, בקרבת העיר קאסל.

(תורגם מגרמנית בעזרתו האדיבה של יואל דרום)

הסיסמה המרכזית שלנו היא "כלכלה סולידרית", כלומר מסגרת אלטרנטיבית המעצבת את חיינו על יסוד של סולידריות, הדדיות ושיתוף-פעולה, בשוויון מלא לכל הכיוונים: גזע, דת, מוצא, מעמד ומין. עיקרון נוסף הוא העדפת איכות חיים על רווחים ועל חוקי השוק, דאגה לסביבה, דמוקרטיה חברתית וכלכלית - ופלורליזם. אנחנו מעודדים כל צורה של אינטראקציה בתוך הקומונה ובאזור, חברים שלנו פעילים במסגרות אקולוגיות במלחמתן על איכות הסביבה המקומית, האזורית והגלובלית. ניתן לראות את הקומונה שלנו ניתן לראות כ"מגזר השלישי" שבו פעילותנו הכלכלית שמה לה למטרה לבטא סולידריות מעשית עם קבוצות מעוטות-יכולה, ותוך כדי כך אנו שותפים במאבק של מי ששואפים לכלכלה ותרבות של סולידריות ושינוי הקפיטליזם השליט כעת. רוב חברינו מאמינים שהבעיות החברתיות והסביבתיות של כולנו תובעות שינוי בקנה-מידה גלובאלי תוך המרצת החברה כולה, ויש לא מעט פעילות אצלנו במגמה זאת. אנחנו גם חברים של רשת הקומונות KOMMUNJA המגישה סיוע ותמיכה לקומונות חדשות וותיקות.

לקראת שוויון סוציאלי

בשונה ממבנה המשפחה המסורתית, מסגרת חיי היום-יום של החברים מתנהלת ב-11 "קבוצות חיים": שתיים מהן הן של "נשים לסביות", אחת של גברים בלבד, השאר מעורבות משני המינים, כולל הורים עם ילדים וכן הורים בודדים. וכאן כדאי להדגיש חידוש מעניין: כמעט כל הילדים בחרו לעצמם ההורים עוד מבוגר כ"הורה אקסטרן", זהו אחד מעקרונותינו: לכל ילד "שייכים" שלושה הורים (או ארבעה), המוכנים גם הם תמיד לעזור עם גידול, שמירה ופיתוח הילד "שלהם". הן מערכת החינוך והן המטבח הם באחריות הקולקטיב: גן הילדים הוא משותף. יש בו גם ילדים מהסביבה. הם אוהבים את המקום המעניין ובאים לבקר גם מעבר לזמני הפעילות. "החינוך המשותף" מאפשר לשני ההורים לצאת לעבודה. הילדים מבקרים בכל מקומות העבודה שבשטח הקומונה ויודעים מה מתרחש בכל ענף.

עבודות הבית - הכנת ארוחת הבוקר, הערב וסופי השבוע, שטיפת כלים וניקוי המטבח - מאורגנים על פי תורנות. הניקיונות - בידי מתנדבים, וכל קבוצה דואגת לסדר ולניקיון לפי תורנות פנימית, תמיד בדגש על חלקם השווה של הגברים ! וכל אחד, כמובן מכבס את בגדיו ומסדר את חדרו.

נוהג ההחלטות - בקונצנזוס

בהנחה שכמעט כל דרך של קבלת החלטות משאירה מיעוט (או לפעמים רוב) באי-הסכמה ואפילו בהרגשה שהם מופלים לרעה, ועל מנת להבטיח שהחלטות הכלל יתקבלו על דעת הכול - כל ההכרעות העיקריות הנוגעות לחיי החברים מתקבלות בשיטה של "הגעה לקונצנזוס (אחידות דעים), גם בתוך "קבוצות החיים" וגם בענפי המשק.

מכיוון שנידרקאופונגן הינה קהילה בוגרת ישנה ההזדמנות לשאול מהן התחושות של הצעירים שגדלו בקהילה. זאת בדיוק עשינו בגיליון CALL #30. הנה תמצות הכתבה:

מה נתנה לי נידרקאופונגן ?

חלק מן ה"ילדים" עוזבים את הקומונה בהגיעם לבגרות, אך כולם זוכרים את ילדותם בהערכה ואף בערגה.

יונס (בן 25) : אינני מעלה על הדעת ילדות טובה יותר. כמו כל שאר הילדים, הייתי כל הזמן מוקף ומוגן בידי אנשים נחמדים (ולא רק ההורים) והעיקר: למדתי כיצד להסתדר עם אנשים שונים, להבין אותם ולפתור בעיות בין-אישיות ללא טינה.

נורה (24) : נכון שבקומונה היו מתקיימים ויכוחים בלתי-פוסקים, ועכשיו, בחוץ, אני נוכחת כמה הם העשירו אותי. אתה לומד שאנשים שונים הינם בעלי דעות שונות - וכי דעוטי שלי אינן בהכרח טובות

ונכונות יותר משלהם. גם הבנתי שם כי עמדה ליברלית משיגה לעיתים קרובות יותר מאשר עמדה דוגמטית, ואולי עיקר הלקח שלי מחיי בקומונה הוא : יש בחיינו עניינים הרבה יותר חשובים מכסף ועמדת-כוח.

האלה (21) : ילדותי הייתה עשירה ויפהפייה והיא העניקה לי הכנה מצוינת לכל חי העתידיים. אחפש סביבה חינוכית דומה גם לילדיי.

פליקס (19) : יש דברים בקומונה שהציקו לי: למשל האוכל: נראה שעקרונות האקולוגיה היו חשובים להם יותר מטעם המאכלים. גם הוויכוחים הנצחיים הפריעו לי. אבל עכשיו, בפרספקטיבה רחבה יותר, אני תופס כמה חיוביות היו שנותיי המכוננות, למשל ההיכרות עם כל כך הרבה אנשים על דעותיהם השונות. זה עוזר לי היום לחיות בהרמוניה עם הסובבים אותי בבית ובעבודה. אני גאה שגדלתי בקומונה ומלא הכרת תודה על כך.

קהילת גאנאס (Ganas Community) נמצאת באי סטאטן אשר בניו יורק רבתי. הקהילה נוסדה בשנות ה-70 וכעת יש לה כמאה חברים. היא מוציאה עיתון שבועי שממנו ליקטנו את הקטעים הבאים. האם יש בהם משהו המזכיר לכם את הקומונה שלכם? תורגם לעברית על ידי מיכאל לבני.

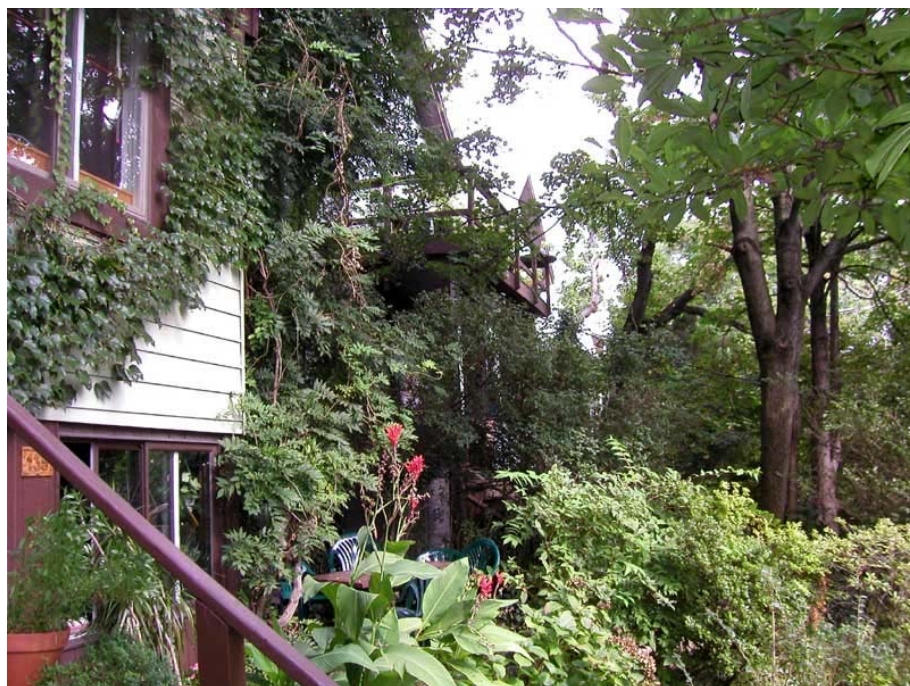
שיחות ארוחות ערב משותפות

ערב אחד לפני מספר שבועות, שוחחו כמה מחברי גאנאס על דברים שהיו בהם אינטרס משותף למשוחחים. לאחר מכן, הערתי כמה מרגיע זה לשבת בחדר האוכל כאשר רק שיחה אחת מתקיימת בו-זמנית (ולא חמש במקביל). מעולם לא עלה בדעתי ששיחה עם מספר אנשים יכולה להיות קלה יותר מאשר שיחה של אחד על אחד. דרך זו של יחד היא מסורת שקיימנו בכל ארוחת ערב כאשר רק הגענו לגאנאס בראשונה וזה חסר לי. כחלק מהרהורי יום ההולדת שלי, ביום שבת בבוקר, שוחחנו כיצד נוכל להסדיר ארוחות ערב שבהן שיחות בנושא אחד מוגדר מתרחשות לעיתים קרובות יותר. כך נדבר על המשאלות שלי והמשאלות של אחרים, המחסומים, ומה נדרש על מנת לקדם מוקד שיחה כזה בארוחת ערב.

- פגי

לפעמים אני שונא את המטבח שלי

...וכואב לי להגיד זאת כי אני אוהבת את המטבח בביתי. אני באמת חושבת שהמטבח הוא המקום המשותף השני האהוב ביותר עליי בגאנאס.

הספוג לשטיפת כלים מסריח יותר מפח האשפה והוא בשימוש רק במשך שבוע. אנשים משתמשים בו לנגב אוכל ואז לא שוטפים אותו ולא סוחטים אותו. על כן הספוג מסריח. אחרי שאני משתמשת בו, אני משקיעה חמש דקות בניסיון מאומץ לשווא לשטוף את הריח מידי.

לעיתים יש מחבתות מלוכלכות על התנור במשך

שעות, אפילו ימים שברור שזה כל כך לא בסדר שאינני יכולה להאמין שזה קורה.

צלחות עם אוכל שמהן אכלו חצי, לא מכוסות, לא מסומנות - נמצאות במקרר! כמה נחמד. ומדיח הכלים? אהה, כן. אין זה בחזקת מדעי החלל להעמיס מדיח כלים. הצלחות מתיישרות בטור וצועדות שתיים שתיים במגש התחתון. ספלים מהווים טיילת חנינית לאורך כל צד של המגש העליון והקערות בטור אחיד ביניהן. סירים, מחבתות, קערות גדולות וכלי בישול? אכן היצרן של מדיח הכלים יכול לומר לך איפה לטחוב אותם... אבל הוא אינו לוקח בחשבון שמשתמשים בפריטים אלו תריסר פעמים כל יום והדבר היחידי המתחשב לעשות יהיה לרחוץ אותם ביד ולהחזיר אותם למקום כך שמישהו אחר מבני ביתך יכול להשתמש בהם.

אהה כן, ואם אנחנו כבר מדברים על נושא זה, אולי אין לכאורה צורך לשטוף כלים לפני ששמים אותם במדיח. אבל, שאריות האוכל שאתה משאיר על הצלחת אינם סתם נעלמות. הן נדבקות ונשארות כמזכרת תמידית על הצלחת - אטריות ושאיות של אורז יכולים לעשות זאת - או שזה נופל אל תחתית המדיח ושם זה נרקב, מסריח ומושך ג'וקים ופשפשים.

אני בספק שרק בביתי דברים כאלה קורים. יאללה חברה. האימא שלכם איננה כאן על מנת לנקות אחריכם.

- קת'רין

דיווח על סמינר פנימי (retreat) של גאנאס

בשבוע שעבר היה לנו סמינר פנימי עם סיכום משמעותי שלו ביום ראשון. רוב הזמן שתפנו אחד את השני בחזונות של כל אחד מאיתנו לגאנאס ולעצמנו. ביום ראשון שקיימנו סיעור מוחות שבו ניסינו לרכז את הסוגיות שבהם דנו במשך השבוע לנושאים כלליים. במשך החודשים הבאים אנחנו נעלה את הנושאים האלו לדיון נוסף בישיבות התכנון שלנו. לא הרשימה ולא הדיון נמצאים בסדר מסוים. התחלנו בכך שאנחנו משוחחים על איך לשנות את ישיבות התכנון עצמן.

1. תיקון עצמי, תיקון הקבוצה ותיקון עולם.
2. עבודה למען שלום - מתחילים עם עצמנו.
3. יחס לעולם הרחב יותר מחוץ לגאנאס.
4. התייחסות כיצד להעמיק את המעורבות של יותר אנשים.
5. יחס לילדים.
6. יחס לאנשים אשר עובדים בגאנאס.
7. יחס אחד לשני בכל מגע בין-אישי.
8. יחס לחלומות וחזונות.
9. יחס לעצמך - תיקון עצמי.
10. יחס לאחרים דרך פעילויות.
11. יחס לשטח הפיזי שלנו (הקומונה).
12. יחס לאחרים בתהליך התכנון.
13. ליצור יחד בתוך הקהילה, לבוא לישיבות תכנון, לכתוב, להעיר, לדון, להשתתף, לחשוב, לחלום, להציע, ליצור, להתנדב, להצטרף לפרוייקטים של אחרים, ליזום לפרוייקט של עצמך... כיצד נוכל לרענן את קהילת גאנאס ואת חיינו?

- ג'סיקה

קבוצת יבנה

נכתב במיוחד עבורנו ב"קול" על ידי נחמיה רפל מקבוצת יבנה, מזכ"ל הקיבוץ הדתי

ייחודה של תנועת הקיבוץ הדתי

בראשית שנת תשע"א מונה תנועת הקיבוץ הדתי 16 קיבוצים ומושב שיתופי אחד, ועוד שלושה מושבים שיתופיים דתיים נמצאים בתהליכי קבלה לִחְבֵרוֹת בתנועה. כלומר, תנועה קטנה מאד, המונה עשרים ישובים, ובהם כ- 10,000 נפש, המהווה כ- 10% בלבד מהתנועה הקיבוצית הגדולה.

מה עושה את התנועה הזו לתנועה בעלת משקל בציבוריות הישראלית בכלל, ובמגזרים הקיבוצי מחד גיסא והציוני-דתי מאידך גיסא?

לשאלה זו תשובות אחדות. לחברים שונים ולחוקרים שונים ישנן תשובות שונות, והן משלימות זו את זו. עם זאת נכון יהיה לומר בראשית הדברים שאופייה של התנועה, של כל תנועה, נקבע על ידי מייסדיה בתקופת היווצרותה. תנועת הקיבוץ הדתי גיבשה את ייחודה בשנות השלושים של המאה העשרים, כמסגרת דתית, חלוצית ומשימתית, מסודרת, ממושמעת ומוקפדת. כל המצטרפים במשך השנים באו כדי להשתלב ולא כדי לשנות, וכך נשמר אופייה לדורות. לאורך כל השנים הייתה הנהגת התנועה מוערכת, וגם קיבוצים וותיקים ומבוססים נשמעו להנחיותיה בתחומי משק וחברה.

בנוסף לכך, ההתנהלות התנועתית-קיבוצית של הקיבוץ הדתי מורכבת מיסודות אחדים, שצירופם לכדי מקשה אחת הוא זה שהביא אותה עד הלום. מה הם היסודות הייחודיים לתנועה זו? ראשית, האינטימיות של התנועה הקטנה, וההיכרות האישית בין חברי הקיבוצים השונים, שאפשרו למנהיגי התנועה ליזום ולהוביל מהלכים אידיאולוגיים, להתריע על סכנות, ולמנוע מהמשק הבודד סטיות חברתיות והסתבכויות כלכליות.

שנית, אורח החיים הדתי מחייב את הפרט לריסון עצמי, לצניעות ולקביעת גבולות לצריכה האישית והציבורית. כלומר, פחות ראוותנות ויותר הסתפקות במועט. מאפיין זה שמר על הקיבוצים הדתיים מהשקעות סרק ומצריכה ראוותנית שאינן תואמות את היכולת האמיתית.

שלישית, היסוד המכונן בקיבוץ הוא היסוד החברתי-דתי. הביטוי המעשי לצירוף הזה מתמקד בשני מוסדות מרכזיים: חדר האוכל ובית הכנסת. באשר לראשון, אין מה להרחיב בהסברים, שהרי חדר האוכל היה מרכז החיים בכל הקיבוצים, ואין הקיבוץ הדתי שונה בכך. אלא ששימורו של המוסד השיתופי הזה בקיבוצים הדתיים יותר מאשר באחרים, גרם שהשפעתו החברתית החיובית נמשכה גם בעת המשברים בדור האחרון. בנוסף לכך, ביישוב דתי קיים מפגש יומיומי בבית הכנסת, מפגש מחויב מבחינה דתית אך בה בעת הוא בעל תרומה מהמעלה הראשונה ללכידות החברתית.

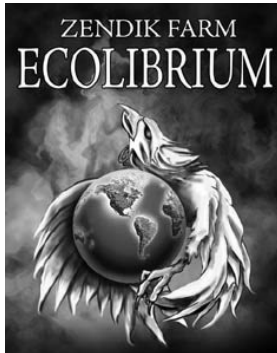
לגורמים אלו יש להוסיף את ייחודה הדתי-אידיאולוגי של התנועה, שנוצר משילוב של המרד החברתי-סוציאליסטי עם המרד הדתי. המרד הכפול של החלוצים הדתיים נתן יותר תוקף ועוצמה לאידיאולוגיה התנועתית, ושמר עליה בחיי היומיום לאורך שנים רבות.

עוד ראוי להזכיר את בדידותה הפוליטית של התנועה, שחייבה אותה להיאבק בכל החזיתות: משמאל, מול הזרמים האנטי דתיים העצומים, ומימין, מול הציונות הדתית הבורגנית שראתה בהם מורדים וסוטים מדרך הישר. התמודדויות אלו גרמו להתחזקות רעיונית וחברתית פנימית, ולתסיסה רעיונית בקווי המגע עם המעגלים האחרים בציבוריות הישראלית.

ייחודו של הקיבוץ הדתי נובע מסיבות שונות ומגוונות, ושילובן הוא המפתח לחיוניותו בעתיד.

קהילת האמנים והחוה של זנדיק

Country roads, take me home
To the place I belong
West Virginia, mountain momma
Take me home, country roads

כסוציאליסט טוב וסקרן מטבעי, כאשר אני מטייל לי בעולם אני נוהג לחפש ולבקר קהילות שנראות לי מעניינות ברחבי הגלובוס. במיוחד, אני מחפש את אלה שמציעות אלטרנטיבה לחברה הפוסט מודרנית. אחלוק קמעה מהביקור האחרון שלי במערב וירג'יניה בארה"ב. כמובן שראיתי וחוויתי רק את קצה הקרחון, אך אנסה לשתף אתכם מתוך החוויה האישית שלי.

לאחר שתאמתי מראש דרך הדוא"ל עם אחת החברות בחוות זנדיק את ביקורי, ושאבוא להתנדב ולשהות עימם כמה ימים, הייתי מופתע שכשהתקשרתי הם התנהגו אלי בחשד, ואמרו לי "תגיע ואז נראה." לא הייתי בטוח אם זה בגלל שאין להם אמון בזה שאגיע או שהם חוששים מכל מיני תימהונים שכנראה הגיעו בעבר. יצאתי לדרכי מוורמונט בהתרגשות וחשש קל עקב שיחת הטלפון. נסעתי מעל 9 שעות! עברתי דרך מדינות ניו-יורק, ניו-ג'רזי, פנסילבניה, מרילנד, וירג'יניה ולבסוף הגעתי למערב וירג'יניה. כשיצאתי מהרכב הייתי חייב לפרוק קצת אנרגיה ופשוט התחלתי לטפס על כמה עצים להשתחרר.

מערב וירג'יניה היא מדינה ציורית ויפה, מלאה בהרים ירוקים, עיירות קטנטנות אשר יש בהן רק רחוב אחד. תוך דקה אתה נכנס לעיר ויוצא ממנה. בעיר אחת שעברתי דרכה היה שלט מעניין שאמר **"On Sunday we will have a big road kill cook off"** לא ידעתי שעדיין אוכלים חיות שנדרסו בטעות. בטח שלא עושים מזה מנגל המוני וחינגה, אך ייתכן ואני קצת נאיבי.

היה מעניין לנסוע דרומה בארה"ב ולגלות מבטאים שונים ומעניינים. נושאי שיחה משתנים. בתחנות דלק מדברים על ציד דובים וכמובן תחנות הרדיו משתנות ומקבלות גוון יותר דתי משיחי. כשהגעתי ל"אקוליבריום" של זנדיק אמרתי שלום, קיבלתי חדר אורחים בצמוד לבית המרכזי והמשותף של כל הקהילה. מרוב עייפות נרדמתי לשלוש שעות. כשהתעוררתי וחזרתי להיות היפר אקטיבי כהרגלי, יצאתי לריצה קצרה ביער שהקיף את החווה האורגנית והאוטרקית של הקהילה שמכילה - ירקות, חזירים, עיזים, ועוד. בזמן הריצה נזהרתי לא לדרוך על מלכודות דובים ונהייתי מאוד מהנוף השונה.

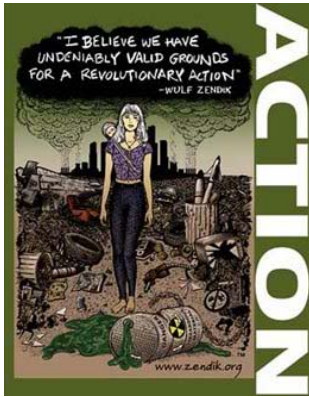
ישנן כל מיני קהילות במדינה זו. במרחק של כ-10 דקות ישנם עוד 2 קהילות, את מכון גזונטהייט (שייסד פאטצ' אדאמס, שאולי נספר עליו בהזדמנות אחרת) וקומונה ניו נאצית, שאותה החלטתי לא לבקר כי חששתי שלא יקבלו אותי שם בחום (או אולי בחום רב מידי). כל זה היה בסביבה המיידית. להבנתי, יש שם עוד הרבה מאוד קהילות. כנראה שאחת הסיבות המרכזיות לפריחה של קומונות וקהילות היא שהחוק במערב וירג'יניה מאפשר לבנות ולהוסיף מבנים וחדרים באופן חוקי ללא בירוקרטיה וסיבוכים בחלק הכפרי של המדינה.

אנסה לסכם את עיקרי חוות זנדיק. כמובן שאני עושה עוול לפילוסופיה שלהם, ושלא כל חברי הקהילה יסכימו עם כל מילה ותיאור.

חוות זנדיק קרויה על שם האמן והפילוסוף וולף זנדיק ז"ל. וולף ואשתו, ארול, הם יוזמי ההרפתקה הזו אי שם בשנות ה-60. זנדיק הושפע רבות מתיאוריות ופילוסופיות שונות (יש להם ספריה מרשימה בהיקפה) בעצם, הם יצרו טרמינולוגיה ומושגים חדשים. ההנחה היא שבשביל תרבות חדשה יש צורך במילים שיוכלו לבטא אותה, הנה כמה דוגמאות: (התרגום עושה עוול למונחים)

"יצירת-אבולוציה" Creavolution - creative+evolution - באופן בסיסי האמירה כאן היא שדברים צריכים להמשיך להתפתח ולעבור אבולוציה מודעת-דתות, אמונות, כלכלה, בני אדם, וכו'. "יצירת אבולוציה" בעצם מצביעה על יכולתו של האדם לקבוע באופן מודע וייחודי את ייעודו.

"אקוילבריום" Ecolibrium - Ecology+Equilibrium - תמונת עתיד תרבותית, חברתית ופוליטית ששומרת על איזון דינאמי אקולוגי וחברתי. באקוילבריום החלטות מבוצעות מתוך השיקולים: איך התוצאות ישפיעו על הרווחה, השגשוג והאוויר של כל אחד מהפרטים ושל הכלל, ולא ע"י חסמים והטעויות כגון כסף או רווח.

"תרבות המוות" The Death Culture - כל מה שיש בתרבות האמריקנית (מערבית?) שהזנדיקים לא אוהבים - מרוץ העכברים המטורף אחר כסף, תחרותיות, מלחמה ועוד דברים רבים אחרים.

"חיים אמיתיים" Living Therapy - כאשר הדגש הוא לחיות חיי יושר ופתיחות - כאשר שמים דברים על השולחן ומתמודדים עימם. ביחסים בין אישיים הם קבוצה מאוד אינטימית ופתוחה (כששהיתי שם הם היו כ-20 חברים וחברות, לא כולל הילדים) שדורשת כנות מעצמם ומהאחרים. הם מוכנים לתת לאנשים אחרים לחוות ולהיות חלק מחייהם, אני חשבתי שזה מדהים. ולאורך השנים עברו אצלם אלפי מתנדבים, כמוני, וחלקם אף החליטו להישאר.

הם קהילה של אמנים שבאה לידי ביטוי בציור, מוסיקה, תכנות, ריקוד, אומנויות לחימה, נפחות, קעקועים, גננות אורגנית, בנייה, ועוד- אבל לא רק.

הם מנסים לחנך ולהשפיע על החברה באמצעות האומנות שלהם; תמונות, צילומים, מוסיקה, תחנת רדיו אינטרנטית, מגזינים מחתרתיים, חולצות עם אמרות קליטות כגון **"STOP BITCHING START A REVOLUTION"** או **"DON'T GO"** בהקשר של המלחמה והצבא. הם גם עורכים פסטיבל גדול אחת לשנה לאלפי אנשים, וישנם "לוחמי הכבישים" (**ROAD WARRIORS**) אשר מוכרים את מרכולתם ומנסים ליצור שיחות משמעותיות ברחובות ולגרום לאנשים להרהר על חייהם ועל מה שקורה סביבם. גם פתיחת שעריהם לאלפי מתנדבים שמצטרפים אליהם לתקופות שונות משרתת מטרה זו.

הם מייצרים אוטופיה מאוד תובענית ומעוררת השראה. **הם מאוד מחוברים לעבודתם והם רואים בה יצירה או אומנות.**

הם חושבים שלכל אחד יש כישרון ושהוא יכול להיות גאון (**Genius**) במשהו, רק צריך למצוא מה אתה אוהב לעשות ואז להתמיד בזה. בסופו של דבר חברה בריאה אשר בני האדם מממשים את עצמם כאשר כל אחד מהם "גאון". ניסיתי להסביר להם שלמרות שאני טוב בכל מיני דברים, אני יוצא דופן בכישרוני בעצם בכלום. הם טענו שמציאת הגאונות הינה תהליך שמתמשך לאורך כל החיים, ככה שאולי עוד יש לי סיכוי סביר להיות גאון.

מי שנשאר לאורך זמן בוחר לעצמו שם זנדיקי חדש עם משמעות עבורו, ואז הקהילה צריכה להסכים לכך. אני בחרתי לעצמי את השם "צ'ה", בגלל ארנסטו גווארה. הייתי צריך להגן ולהסביר את החלטתי, הם בעיקר לא אהבו את הרעיון בגלל שהוא עשה מהפכה די אלימה.

בקיצור, לאמנים, ולמתעניינים באוטופיה עלי אדמות או בפילוסופיה - זהו מקום מאוד מעורר השראה לבקר בו. ובפעם הבאה שניפגש אתם יכולים לקרוא לי ליאור או צ'ה, אני עונה לשניהם.

ליאור

Zendik Farm
www.zendik.org

המאמר 3!!! כותחת!!!

למטייל ולסוציאליסט המתחיל הנה עוד המלצה חמה. לפני טיול או לפני הכנת פעולה על קומונות, פשוט עיינו באחד או מארבעת העלונים המצוינים והתמציתיים, "קהילות שיתוף בעולם". הם כתובים בצורה מרתקת, בקצת הומור, כמו מדריך טיולים מוצלח. עלונים אלו יצאו לאור ב-שנת 2003 בעריכתו של אליהו רגב, וביעוצו המדעי של פרופ' יעקב עובד, ובתמיכתם של יד טבנקין ושולחן הקומונות הבינלאומי. שלושת החוברות הראשונות מתמקדות ביבשות השונות, והרביעית, שבעיני היא גולת הכותרת, מוסיפה על קהילות שיתוף ומיזמי שיתוף רחבי היקף.

אפשר להפליג בקלות בקריאה בין התמונות של כל הקומונות ולמי שחפץ בעוד מידע או בביקור- ישנם דרכים לצירת קשר.

החוברת מגלות אופקים חדשים, מעוררות השראה וממש עושות חשק לטייל. המחיר: יותר זול ממנת שווארמה! רק 15 ₪ לחוברת. בהחלט מומלץ לספריה של כל מהפכן.

אנחנו לא לבד - <http://communa.org.il/hcommuna/maamar3.htm>

רעיון ההשכלה, בן המאה ה-18, של היחיד האינדיוידואלי כמוקד, מדשדש לאיטו ותם כוחו. פרדיגמה חדשה על טבע האדם צצה. תחושת העצמי, הריבון, האוטונומי, המובדל מהאחר, התפוגגה. השאיפה שעל פיה עלינו להפוך לאיים בודדים האחראים אך ורק על גורלנו אנו ומסע חיינו האישיים, נראת עתה כבלתי אפשרית ואפילו כלא רצויה: אנו מבינים כי אנו תוצאה של טבע וחינוך. רעיון ההשכלה של עולם יחידים בעלי צרכים אינדיוידואליים בלתי מושפעים בידי רעיונות שיעצבו אותנו, נראה כעת דיס-אוטופי.

חופש- רעיון האחדת החברה המודרנית-דמוקרטית, לא התגשם על ידי קבלת קשת רחבה של בחירות שונות באורחות החיים וחופש הצריכה. תהליך הקידמה אינו מתקדם בידי התרחבות אותן בחירות. כי עדים אנו להרס המכוון של אנשים וטבע בשם הרווח האיש. אנו חיים כיום בפרדיגמה הקפטאליסטית הצרכנית שמרגישה יותר ויותר חלולה. אנו רואים היום, אנו רואים יותר מבעבר, פגיעות בנפש והתאבדויות. ועוד - כדור הארץ נושא פצעים וצלקות כתוצאה מתאוות הבצע האגוצנטרית.

קהילה- לא עוד חופש אינדיוידואלי אנו חפצים. ומה שעולה מאותו חיפוש היא המשמעות להיות בני אדם ולחיות חיים טובים: פרדיגמה חדשה של טבע האדם שמחבר אותנו מחדש אחד לשני ולעולם הטבע.

אנחנו עומדים בפתחה של השכלת המאה ה-21.

התחדשותו של השמאל תלויה ביכולתנו לשלב את פרדיגמת ההשכלה של טבע האדם במאה ה-21 אל הנרטיב, האג'נדה והחזון של עתידנו.

בהשראתה של מדליין בנטינג, מהכתב עת "ADBUSTERS". התרגום על ידי תומר באליק

האגודה הבינלאומית לחקר הקהילות (ICSA), עורכת כנסים אחת ל-3 שנים. משתתפים אקדמאים, חוקרים, הוגים, תומכי הרעיון השיטופי מרחבי העולם וכן חברי קומונות המתעניינים. הנה תמצית מרשמי הכנס האחרון.

בשעות הבוקר המוקדמות של ה-28 ביוני, התאספו כ-130 חברים מהאגודה ופתחו את הכנס העשירי במספר במכללת עמק יזרעאל. החברים הגיעו מנורבגיה, אוסטרליה, ספרד, קנדה, גרמניה, ניו זילנד, איטליה, מקסיקו, פולין, ארה"ב, בריטניה, וכמובן גם מישראל המארחת. נשיאת האגודה המכהנת, מיכל פלגי, ארגנה הכול ביעילות מופתית כך שבמהרה יכולנו לעשות מה שאנו עושים הכי טוב: לדבר ולהקשיב על מגוון הנושאים הנחקרים בתחום הקהילתי קומונאלי. ביום הראשון בחרנו מתוך מושבים מקבילים בנושאים שנענו מ"קואופרטיבים", "פעם חבר קיבוץ ותנועה - תמיד שונה לנצח?" ועד "תפיסות המשתנות של נשים על האמהות". בערב נפתח כנס ICSA רשמית. שמענו סיפורים ממייסדי האגודה אשר החלה לפעול בשנת 1985. המייסדים, הפרופסורים דונלד פיטצר ויעקב עובד, סיפרו על גלגולי הארגון וחשפו אותנו לסיפורים משעשעים על מה שקרה מאחורי הקלעים. חולקו פרסים וההובעה תודה והוקרה לכל העושים במלאכה. לאחר כל דברי הברכה, הייתה אתנחתא תרבותית: להקת המחול הקיבוצית הגישה מבחר של מחול מודרני איכותי. בנוסף זכינו לסרטון ופרזנטציה שנונים.

לבסוף ישבנו לארוחת ערב מצוינת עם יין נהדר, ויכולנו להתעדכן בנעשה אצל חברים וותיקים ולהכיר חדשים. היום השני, אולי בהשפעת היין המעולה מהלילה הקודם, החל קצת לאט יותר. שוב היו מושבים מקבילים שהיה עלינו לבחור מתוכם. שוב הועמדנו בפני מגוון נושאים אשר כללו בין היתר: "התמודדות עם אתגרי האקולוגיה", "קיבוצים והשכלה גבוהה", "שיעורים מקהילת אורפלד" עד "קונפליקטים והשתתפות בשותפויות" ועוד. בסוף היום סיירו במרחביה ונהנינו ממקהלת "שני" המוצלחת, של בנות יהודיות וערביות, שהנעימו את זמנינו.

היום השלישי והאחרון של הכנס היה מלא במושבים כגון "מנהיגות ומחשבה פוליטית", "יהדות וקהילות" ועד "חלומות ישנים - אופקים חדשים? נשים בקיבוץ מתעוררות מחדש". אנטון מרקס וג'אן באנג הובילו פעילות חדשנית של מספרי סיפורים בקהילות, מה שהתקבל בהתלהבות רבה. סיכמנו את הכנס במושב "הרלוונטיות של האידיאל הקומונאלי בחברה כיום". והסכמנו שהוא רלוונטי יותר מתמיד בעולמנו העכשווי.

למחרת אחרי הכנס, יצאנו לסיור שאורגן ע"י ג'יימס גראנט-רוזנהד מקיבוץ משעול. התחלנו בחצר כנרת, המשכנו לדגניה, וסיימנו בקיבוץ הדתי לביא הפורח והמבלבל. את היום השני לסיור התחלנו בקיבוץ בית העמק בו התקבלנו ע"י חבר האגודה, פרופסור הנרי ניר, שהנו גם חבר הקיבוץ. התקבלנו בחביבות וערכנו פאנל שדיבר על הפרטת הקיבוץ והשינויים שהוא עבר. יש ודיברו על כך בהתלהבות וחלק דיברו על כך בעצב ובחשש גדול. הושפענו רבות מעומק ועוצמת הרגשות שההפרטה הציתה בחברי הקיבוץ.

סעדנו את ליבנו בבית קפה בסכנין ואז סיירו בקיבוץ אשבל של בוגרי תנועת הנוער העובד והלומד. חברי הקיבוץ עוסקים בחינוך ובמיוחד מטפלים בנוער בסיכון. הם רחוקים שנות אור מהנוחות שקיימת בקיבוצים הוותיקים על גוניהם. באשבל ראינו את הקשיים והחיים על הקצה במציאות של קיבוץ חלוצי הנמצא בספר במאה ה-21.

הסיור שלנו הסתיים בקיבוץ העירוני, משעול, של בוגרי תנועת הבוגרים / קבוצות הבחירה של המחנות העולים. שם הצטרפנו לחברים וקבוצות שונות לארוחת ערב חגיגית וטקסי קבלת השבת. הכנסת האורחים בקיבוץ משעול היתה לבבית מאד. זה היה מקום מצוין וראוי לסיים בו את הסיור שלנו. כרגיל מועצת הארגון נפגשה במהלך הכנס והוחלט לקיים את הכנס הבא ב-2013 בפינדהורן אשר בסקוטלנד. פינדהורן עצמה היא קהילה מרתקת ומשגשגת.

עבורי אישית, הכנס והסיור לאחריו היו מוצלחים לא בגלל שלמדתי רבות על קהילות ייעוד, אלא בגלל שהתחברתי מחדש אל עמיתים וחברים וותיקים, ויצרתי קשרים חדשים. המשקע החיובי שהכנס השאיר בי אינו מבוסס על המפגש עם צורות שיתוף נוספות, אלא בגלל ששוב יכולתי לחלוק את התשוקתי לאידיאל השיתוף עם חברים נוספים.

אני מודה לכל אלה שעשו במלאכת ארגון כנס וסיור כה מוצלחים.

אני מצפה בקוצר רוח להיות בכנס ICSA הבא בפינדהורן, בשנת 2013, ומקווה להתראות שם גם אתכם.

ביל מטקאף

ביל הוא אחד החוקרים המובילים בתחום הקהילות הייעודיות. נשיא לשעבר של האגודה ללימודי קהילתי בינלאומי (ICSA) ביל כתב מספר ספרים בנושא, המבוססים על החוויות שלו של חיים בצוותא, ומביקוריו במעל 100 קהילות.

בתקופה בה הסולידריות והעזרה ההדדית מאבדות מערכן והמולך הוא הכסף, מתקבלת חברה מכוערת, בעלת שוק כלכלי ותעסוקתי תחרותי, שבו לא פשוט להתפרנס בכבוד. כמו כן, הדמוקרטיה מצטמצמת - וההשפעה של כל אינדיבידואל הולכת וקטנה, והמימוש העצמי של כל אחד הולך ומתרחק ממנו. למזלנו, המילה האחרונה עוד לא נאמרה. עוד לא נס ליחו של השיתוף. אנו עדים לתופעה בה ארגוני עובדים וקואופרטיבים מתעוררים ונאבקים על הקמתם, חלקם אף בהצלחה, חרף הסביבה הניאו-ליברלית האופפת אותם. בגליון 'קול' זה החלטנו לתת זרקור לקואופרטיבים ולחשיבותם של ארגונים הנותנים את האפשרות לניהל עצמי, בדמוקרטיה אמיתית ושקופה, המאפשרת לאדם לממש את עצמו ולהיות בעל השפעה על חייו הפרטיים. נשמח אם תכירו לנו עוד קואופרטיבים מעוררי השראה הראויים לציון. תהנו. העורכים.

We work together to live

נסאנס לרעיון הקואופרציה בישראל - הייתכן?

השאלה מפני מה רעיון הקואופרציה זוכה להצלחה ואף לשגשוג בארצות אחרות ואילו בישראל הוא ירד מנכסיו ונחשב לאנאכרוניסטי, מעסיקה אותנו כבר זמן רב. לאחרונה צפינו בתהליך פירוק שרידי הקואופרטיבים - "דן", "הקואופ" ובמכירת "תנובה". מה עובר על המושבים והקיבוצים - ידוע לכולנו. האגודה השיתופית חדלה מלהיות פיסגת החלומות בארצנו הקפיטליסטית ויש בין חבריה רבים המנסים להשתחרר מהשיתופיות ההדוקה והלוחצת לכיוון של יותר עצמאות ואחריות אישית של חברי האגודה.

המרכז ללימודי קואופרציה ביד-טבנקין הוא חלק מ"רשת" של אנשים וארגונים, אשר רואים בהתארגנות שיתופית אלטרנטיבה חשובה, דווקא בימים אלה של פירוק והתפוררות גופים שיתופיים, דווקא בעידן הגלובליזציה והשתלטות החברות עתירות ההון. לאחר שיצאנו לכמה סיורים קבוצתיים בתנועות קואופרטיביות מצליחות (ב-MCC - התנועה הקואופרטיבית של הבסקים במונדרגון שבספרד, כמו גם ב"לגה קואופ" באיטליה), ראינו שגם בעולם השוק החופשי והתחרותי יש מקום להתארגנות שיתופית שמגיעה להישגים כלכליים ולא מתביישת לדבר גם על ערכים חברתיים. הקואופרטיב הוא פיתרון "גלוקאלי" מוצלח, כיוון שהוא מחובר לקהילה, למקומי - הלוקאלי, וגם לרשת בינלאומית של קואופרטיבים - ICA (ברית הקואופרציה הבינלאומית) - לגלובלי. ICA היא התנועה הכלכלית-חברתית הגדולה בעולם וחברים בה למעלה מ-800 מיליון בני אדם, חברי קואופרטיבים, בכל היבשות. התנועה הקיבוצית, שראתה עצמה תמיד כחלק מעולם הקומונות התחברה, לאחרונה, גם לתנועה הקואופרטיבית והצטרפה כחברה ל-ICA.

International Co-operative Alliance
uniting, representing and serving co-operatives worldwide

בצד ארגון נסיעות קבוצתיות לסיורים בקואופרטיבים בחו"ל, אנו מארגנים כנסים, ימי עיון וסדנאות בנושא האיגוד השיתופי. מדי שנה מתקיים באפעל כנס לזכרה של פרופ' סמדר אוטולנגי ז"ל, שהיתה המומחית לנושא האגודה השיתופית וניהלה קטדרה בנושא זה באוניברסיטת תל-אביב. לא מכבר קיימנו כנס לזכרו של ד"ר יאיר לוי ז"ל, אף הוא אחד מ"חבורת" חולמי התחדשות הקואופרטיב בארצנו, שהלך לעולמו. אנו לא שוכחים את ההולכים וממשיכים בדרכם של סמדר ויאיר.

איננו מסתפקים בצד התיאורטי. הפכנו לכתובת לפניות של קבוצות המתעניינות באפשרות להקים אגודה שיתופית וה"רשת" מגייסת להם את כל העזרה האפשרית. יש לנו קשרים עם קבוצות שהקימו (או רוצות להקים) צרכניות קואופרטיביות קהילתיות במקומות שונים בארץ. כרגע אנו בתהליך הקמת קואופרטיב "נשים ומטעמים במבצר" - של קבוצת נשים, מאופקים ומיישובי "מרחבים", המיטיבות לבשל ומקבלות אתר מיוחד לקיום אירועים. מלווים קבוצה של עולים מאתיופיה שהקימו קואופרטיב לעבודות גינון, מקיימים פגישות מדי שבוע עם "ידימי קואופרציה" בתחומים שונים. לאחרונה נוצר קשר עם קואופרטיב "אופק לעובד" שהוא קואופרטיב השמה לעובדים עם מוגבלויות. אנו פועלים בשיתוף עם "מרכז הקואופרציה", עם "קרן תנופה לצמיחה", עם אנשי איגוד התעשייה הקיבוצית, אנשי מכון הנגב, המכון ליעוץ ארגוני וגופים נוספים, כדי לסייע ליזמויות השיתופיות. מרכז הקואופרציה מלווה כל קואופרטיב בהקמה ונותן לו ייעוץ משפטי, בדיקת היתכנות כלכלית והכנת מאזן בשנה הראשונה - ללא תשלום. בכוחות משותפים אנו עושים מאמץ שמהרעיון תצא אגודה שיתופית שתפרנס את חבריה. אנו יוצאים לפגישות עם האנשים בשטח, מעבירים להם שיעורים וסדנאות, כדי שיבינו מה זה אומר לפעול במסגרת אגודה שיתופית ואיך מסתדרים עם האחריות המשותפת.

על כל חבר באגודה להפנים את העיקרון מס' 1 "תעודת הזהות" של הקואופרטיב עפ"י ICA : הקואופרטיב הוא "התאגדות של בני אדם המתאחדים מרצונם החופשי, על מנת לספק את צרכיהם הכלכליים, החברתיים והתרבותיים, באמצעות מיזם עסקי, שהוא בבעלות המשותפת ובשליטתם הדמוקרטית".

לצערנו, רוב הקבוצות הפונות להתארגנות במסגרת שיתופית, באות מן המצוקה. היינו רוצים לראות גם קבוצות של אדריכלים, אנשי מחשבים או עורכי דין, שירצו להקים אגודה שיתופית (יש הרבה עורכי דין שמתפרנסים בכבוד מהאגודות השיתופיות שלנו. בכל יום עיון על קואופרטיבים, קיבוצים, מושבים - רוב הדוברים, בזמן האחרון, הם עורכי דין...). כדי שזה יקרה - צריך שיהיה לבעלי מקצוע מסוג זה כדאי להתארגן באגודה שיתופית. לשם כך יש לשנות את החקיקה בנושא זה בארצנו וליצור תנאים (כמו באיטליה ובספרד) המתמריצים אנשים לפעול במסגרת קואופרטיב. תקנות האיגוד השיתופי בישראל הן מיושנות ודורשות שיפוץ. נקווה להתקדמות הטיפול בנושא. יש ועדה ליד רשם האגודות שעובדת על זה זמן רב. לאחרונה חידש שר התמ"ת את המועצה לאיגוד שיתופי, שהיתה רדומה שנים רבות. הוקם גם שם צוות לטיפול בנושא החקיקה ואולי משהו יזוז בעניין. נקווה. שלכם, אילנה לפידות.

וכעת לשלב בו ניתן זקור לקואופרטיבים ספציפיים

שילוב של 2 ראיונות עם גיל מושקוביץ, מעיתון "חברה" באחריות יס"ד וראיון מעיתון "במקום" לאנשים שאוהבים קיבוץ

שומעים חזק
קואופרטיב הגבר ותאורה

ספר על עצמכם, איך התחלתם ואיך הגעתם לתחום הקואופרציה?

כולנו חברים בתנועת הבוגרים של השומר הצעיר. זמן רב היה לנו ברור שיש צורך להרחיב את תחומי העשייה והפעילות. הישגרות בתחום הבלעדי של חינוך הייתה גורמת לנו לאבד חברים רבים וטובים שלא מוצאים את עצמם בעולם החינוך וגם הייתה מקשה על היכולת לפתח עצמאות כלכלית כקבוצות וכתנועה. התחלנו לבנות את "שומעים חזק" ברגע שנפגשו כמה חברים בעלי ניסיון וידע בתחום הסאונד והתאורה שחלמו לפעול יחד בתחום מתוך התנועה ולא מחוצה לה. מכאן פנינו לתהליך של למידה וחשיבה על המבנה החברתי-כלכלי של היוזמה ועד מהרה התגלגלנו לעולם הקואופרציה. וכיום חברים בקואופרטיב חברים מקומונות שונות מרחבי הארץ.

איך עולה ההיבט הקואופרטיבי בעבודה שלכם: איך היותכם קואופרטיב הופך אתכם שונים בהתנהלותכם מסתם חברת הגברה?

כדי לתמצת ניתן לסמן שני עקרונות עיקריים; דמוקרטיה ושוויון ערך העבודה. הדמוקרטיה מקבלת ביטוי כמעט בכל היבט של פעילותנו. אסיפת כלל חברי הקואופרטיב (14 חברים) היא הגוף העליון אשר נפגש אחת לחודש-חודשיים, מקבל החלטות כלכליות וערכיות ומתווה את מדיניות הקואופרטיב. זהו גם הגוף אשר בוחר את מנהיגות הקואופרטיב: יושב ראש אסיפה אשר נבחר בשלב זה לתקופה של שנה עד להחלפתו או בחירתו מחדש וצוות פעיל מצומצם (5 חברים) אשר מוביל את העבודה השוטפת על בסיס שבועי. כמובן שבפועל מתקיימת גם חלוקת תפקידים וכאשר אנו יוצאים לאירוע ברור מי מרכז אותו ומקבל את ההחלטה האחרונה בזמן אמת. לאורך זמן, העיצוב וההובלה של שומעים חזק מאפשרים לכל חבר לבחור ולהיבחר באופן שוויוני. מעבר למבנה הארגוני, אנחנו משקיעים מאמצים בתרבות דמוקרטית של עדכון ושיתוף במידע ובחתימה לשיח ער בין החברים. תודות לרשימות הדיוור האלקטרוניות הדבר נעשה קל גם כשלא גרים באותו מקום. מבחינת שוויון ערך העבודה, הרעיון הוא שיום עבודה של חבר קואופרטיב הוא שווה ערך בעינינו בין אם הוא הנדסאי סאונד מוסמך או סבל ומגביר מתלמד. זה אמנם לא פשוט לשנות את המבנים המחשבתיים שכל כך מושרשים אצל כולנו אבל זה הניסיון שלנו לצאת נגד שיטת השוק. בזמן שזו מתמחרת את עבודתם של אנשים שונים בפערים קיצוניים היא גם יוצרת הפנמה של ריבוד, התנשאות ונחיתות שמקשים על בני אדם לראות את עצמם כשווים וכבעלי עניין משותף. אנחנו מנסים לבוא ולומר שיש ערך לעבודה המשותפת שלנו ולתוצריה ואלו המרכיבים העומדים מאחורי הצעות המחיר שאנו נותנים ללקוחות. זאת יומרה לא פשוטה אשר לאורך זמן תדרוש מאיתנו לשמור על לכידות חברתית ורעיונית וגם על כלכליות.

האם אתם רואים את הקואופרציה כחלק מתפיסת עולם סוציאליסטית/סוציאל-דמוקרטית? מה מקומה שם?
 בהחלט. לקואופרציה יש ערכי עומק של דמוקרטיה ישירה והשתתפותית והיא מבוססת על רעיונות סוציאליים מובהקים. כדי לקיים חברה סוציאל-דמוקרטית לא מספיק להעלות את המפלגות הנכונות לשלטון. צריך גם לשנות בהדרגה את אורחות חייהם של בני ובנות החברה. **חברות בקואופרציה משמעה השתתפות באורח פעיל במערכת חיים דמוקרטית אשר דורשת מהאדם מעורבות ומאפשרת לו יותר ויותר שליטה על תחומים בחייו,** לעיתים בהיבטים צרכניים אך לעיתים אף בכל תחום פעילותו המקצועית והיצרנית. אם היום ברורה לנו החשיבות של ארגוני עובדים חזקים ודמוקרטיים כדי לאפשר לאנשים שליטה בחייהם ודאגה לזכויותיהם, הקואופרציה עושה דבר דומה אך חוסכת מאבק אחד מרכזי - המאבק מול המעסיק - ומפנה את החברים בה ליצירה ועיצוב משותפים. כמובן שהיום קשה לראות את זה כדבר אפקטיבי מול תאגידי הענק הקפיטליסטיים ומול ריכוזיותו המתפרעת של ההון אבל מרחב הולך וגדל של עשייה קואופרטיבית יכול להוות חידוק מורלי וארגוני עבור כל קואופרטיב בודד (ולא חסרות דוגמאות בעולם. מונדרגון בספרד למשל). **מפניות רבות שקיבלנו אני משוכנע שבישראל יש צמאון רב לתחום הזה והוא יתפוס תאוצה בשנים הקרובות.** כמו שכמעט אף אחד לא האמין לפני ארבע שנים שניתן להזיז משהו ביחסי העבודה בישראל והיום אנו עדים לתכונה מבנית, ציבורית ומשפטית אדירה שמטלטלת לחיוב את כל המערכת. אני מעריך שגם בתחום הקואופרציה עוד נכוננו לנו הפתעות טובות.

מה בעצם אתם מציעים ללקוחות?

בראש ובראשונה שירותי הגברה ותאורה. הופעות חיות, טקסים, הרצאות, מסיבות סיום ועוד. מעבר לכך אנו מעניקים שירותי תחזוקה שוטפת למערכות הגברה הזקוקות לכך וגם הדרכה מקצועית לצוותים. בקיבוצים למשל, בחלק מהמקרים, שוכבות מערכות טובות אך ישנות שכל שדרוש כדי להחזירן לתפקוד הוא תיקון פשוט והכשרה לצוות של בני נוער אשר מעוניינים ללמוד את התחום ולתרום לקהילתם (בדומה לאופן בו צמחנו אנו). בהמשך אנו שומרים על קשר כדי לסייע בתחזוקה ובשימור הציוד לאורך זמן. אפשר בהחלט לציין שאנו מצויים בשלב שבו לצד רמה מקצועית גבוהה, כל עבודה חדשה שנקבל תסייע לנו להתחזק ולהיבנות.

ללמוד את התחום ולתרום לקהילה, הפעלת מערכת הגברה בפורים

לסיום, מסר לאומה...

עם רעיון, אמונה וכוח רצון אפשר להגשים את כל החלומות. אבל אין כמו לעשות את זה ביחד!

תודה רבה והמון הצלחה.

לפרטים נוספים

<http://sound-coop.com>

גיל הינו חבר גרעין נמרוד בקיבוץ פלך של השומר הצעיר ומשמש כיום כמזכיר הקיבוץ ולומד באוניברסיטת חיפה בתכנית חכמ"ה ובמסלול לחינוך.

קואופרטיב קייטרינג ינשוף

קייטרינג ינשוף הוא קייטרינג של אירועים עיסקיים ומשפחתיים עד 250 איש. בניגוד למקובל בענף בו אנו פועלים אנו לא מעסיקים שכירים ובטח שלא

מנצלים עובדי מטבח ומלצרים שלנו, אלא עובדים כולנו כשותפים שווי זכויות שגם יודעים לחלק את העבודה ביניהם כך שכל אחד אחראי בתחומי ההתמחות שלו. היום אנחנו גם מבינים שההוגנות שלנו והגישה השונה שלנו לאנשים לתחרות ולחיים בכלל משפיעה גם על ההצלחה שלנו ועל היכולת שלנו לתת שירות טוב יותר לאחרים.

את קייטרינג ינשוף הקמנו משתי סיבות, האחת היא הרצון שלנו להתפרנס מעיסוק המעניין אותנו והמאתגר אותנו, עיסוק שבו אנו מרגישים כי אנו יוצרים ולא רק מתפרנסים. השנייה היתה חלום ומחשבה על הדרך ליצור עסק כזה שפועל באמת ב"שוק" אבל מתנהל בדרך ראויה, דרך בה העובדים אינם מנוצלים אלא הם שותפים להצלחת המפעל בו הם נוטלים חלק, ואשר הם מרגישים זיקה וקשר אליו.

מאז התקדמנו הרבה אבל גם מעט, למדנו ואנחנו עדיין לומדים את "השוק החופשי", גילינו שהוא לא כזה חופשי ובטח לא מאושר, וגילינו גם שכשאתה מנהל עסק בשוק תחרותי לשוק יש השפעה גדולה ועזה עליך וצריך הרבה כוח והרבה מודעות כדי לזכור מה חשוב לך.

אבל גילינו גם שאפשר וצריך לייצר בתוכו מודלים טובים יותר של עסקים, כאלו שגם מצדיקים את קיומם אבל לא מוותרים על ההתייחסות לעובדים שלהם כאל בני אדם, כאלו שצריכים לשאוף, ליצור ובעיקר לדעת שהם לא לבד ושהם בעלי ערך בשביל עצמם ולא רק בשביל מי שמרוויח מהם.

לוטם פארן פרץ, מרכזי קייטרינג ינשוף וחבר הקיבוץ העירוני משעול

[/http://yanshuf.biz](http://yanshuf.biz)

ומה הסיכוי שבדרום תל אביב יש קואופרטיבים?

קצת על הקואופ שלנו.

הקואופרטיב האורגני של דרום תל אביב הוקם לפני כמעט שנתיים למטרת קניות משותפות של ירקות ומוצרים אורגניים, ישירות מהמגדלים במחירים שווים לכל נפש. את הקואופ מרכיבים היום כ-60 בתים (במקומות אחרים אומרים "משפחות", אבל אצלנו זה בעיקר דירות שותפים, זוגות צעירים ורווקים), ואנחנו קונים יחד ירקות, פירות, ומוצרים אורגניים שונים. באופן מוזר ואף תמוה, לקואופ אין אחראי או מנהל. הקואופ מנוהל במשותף על ידי צוות גדול של חברים שלוקחים על עצמם תחום אחריות - כל העבודה נעשית מרצון טוב וללא תמורה.

המוצרים

הירקות והפירות מגיעים הישר מן השדות של ענן החקלאי שלנו מקדש-ברנע, ונקטפים בבוקר החלוקה. הטחינה עשויה שומשום טרום נבט והיא מגיעה ממפעל בקריית מלאכי המשווק אותה בחנויות הטבע תחת המותג אמארה (ביותר מכפול המחיר). המוצרים היבשים נקנים מתבואות ובשיתוף פעולה עם הקואופרטיבים ביפו ובשכונת התקווה. החברים יכולים לקנות גם מוצרי ניקוי ירוקים, שמן זית בסחר הוגן, יין, זיתים, סילאן, דבש והרשימה עוד ארוכה. גאוותנו האמתית במוצרים שמייצרים ומוכרים החברים עצמם - בירה, ערק תמרים, חומס, לחמים, מאפים, מוצרי קוסמטיקה ידידותיים לסביבה.

חשוב לנו

לקנות אוכל שגדל קרוב לקואופ ושמגיע ללא אריזות חד פעמיות. חשוב לנו להקפיד על זכויות עובדים, ואיננו קונים מתאגידים. אנו משתדלים להעביר את הכסף ישירות ליצרן. חשוב לנו לעשות את חלקינו בשמירה על הכדור.

מבט קדימה.

הקואופ הולך וגדל באופן אורגני. באופן מכוון, איננו נוהגים לשווק את עצמנו, משום שהצמיחה הקבועה והאטית מאפשרת לנו להתפתח להתאים ולשפר את הקואופ כל הזמן. לאט לאט, אנחנו גם מכירים אחד את השני, נוצרים קשרי חבירות ובאופן טבעי נרקמת לה לאיטה קהילה.

באו לבקר.

הקואופ פועל פעמיים בשבוע, בימי שישי מ 11:30 ועד 14:30 ובימי שלישי מ 18:00 עד 20:00. הקואופ נמצא ב"מוסך הגוף", רח' פרנצ'וויץ 12 ת"א.

בואו לבקר ולהתרשם!

נכתב על ידי יוחאי, חבר בקואופרטיב

למידע נוסף www.cooptlv.org
cooperativeta@gmail.com

שימו לב! ייתכן ויש קואופרטיב צריכה אורגני גם באזורכם, הדבר הופך למאוד פופלארי לאחרונה

טמפה ו"התפרצויות הזעם" - שיתוף פעולה והשפעה מוסיקאלית רדיקאלית

Tempa and the Tantrums היא להקה שקיימת מעל לעשור ומצליחה מאוד בקולוראדו ובמדינות השכנות. לי אישית יצא להכיר את הנפשות הפועלות ולהיות לתקופה קצרה חלק מהג'אם. הראיון הוא עם טמפה הסולנית ובעלה נאור. ראיון ותרגום: ליאור.

למה הקמתם את הקואופרטיב?

הרצון להפוך את הלהקה לקואופרטיב בא מהצורך הבסיסי של חבריי הלהקה ומרצונה של הסולנית המובילה, טמפה (Tempa Singer Nave). הכוונה: להפוך את המוסיקה לחלק משמעותי בחיים ובקהילה ולהיות מסוגלים להתפרנס ממנה בכבוד. כמו הרבה תחומים אחרים, עשייה מוסיקאלית ופרנסה מאמנות כמו הרבה תחומים אחרים זה לא פשוט ודורש התארגנות חכמה כדי שתוכל להיות עשייה משמעותית ולאורך זמן.

ספרו קצת על הסביבה הקומונאלית באזורכם?

בדנבר ובולדר קולוראדו, ישנן קומונות אנרכיות וסוציאליסטיות רבות. כמו ברוב הערים הגדולות במדינות ארה"ב, יש קהילה גדולה שמונעת ע"י מוזיקה, מוזיקאים והמאזינים. כמובן שיש מוזיקאים שמנסים ליצור הרכבים ולמצוא עבודה במוסיקה ומימוש עצמי. להיות מוזיקאי מקצועי דורש שנים של אימון, התפתחות ומשאבים. להרבה מוזיקאים אין את היכולת להגשים את שאיפותיהם וקשה למצוא את הזמן בין עבודה לעבודה ולסיום החודש במצב מאוזן עם הבנק.

למה החלטתם לשתף פעולה גם כלהקה וגם כמוסיקאים בסביבה?

אנחנו ראינו ועדיין רואים את הצורך בעמידה באתגרים בתוך העשייה הזאת, כלהקה וכיחידים בתוך התמונה הגדולה. הצד הכלכלי, החברתי והתרבותי.

הלהקה כגוף לאורך השנים לצד ניהול כלכלי חכם ועשייה תרבותית בתוך העשייה המוסיקאלית נגעה בפן החברתי באופן מרגש. אנו לוקחים חלק פעיל באירועים של התרמות כספים למען מטרות נעלות כגון: אסון קטרינה (השיטפון הנורא בניו

אורלינס), למען חוליי סרטן, יצירת רשת תמיכה במוזיקאים ועוד.

מה אתם מציעים לקהל שלכם?

אנחנו מציעים לקהל שלנו פרק זמן קצר שבו לא צריך לפחד ואפשר פשוט להיפתח להשתחרר ולהרגיש. או במילים אחרות, ליהנות מהמוסיקה ולתת לה לסחוף לאן שתירצה, לרקוד, לשמוח, לבכות - להרגיש.

נו, אז מתי כבר נראה אתכם שוב בארץ?

נגיע לישראל בחודשים יוני ויולי 2011, לחתונה של חבר קרוב(אתה...) ולסיבוב הופעות קצר. למי שרוצה ליהנות מהמוסיקה או לקבוע איתנו הופעות אפשר ליצור איתנו קשר דרך הלינקים הבאים.

www.reverbNation.com/tempaandthetantrums
www.reverbNation.com/naornave

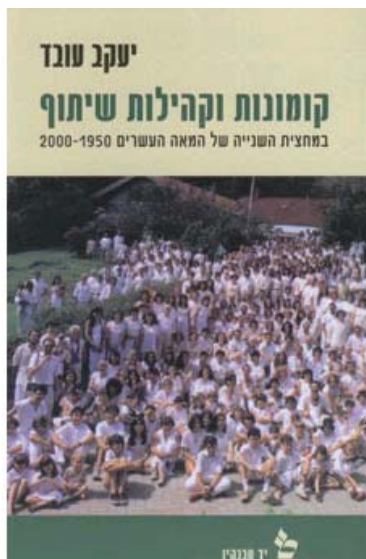
מסר לאומה

Love and Light

תודה, ובהצלחה בהמשך

נאור נוא, מהפכן, מחנך, מוזיקאי ומלחין, אולי מוכר לכם מכוכב נולד 6. הוא גדל בקיבוץ עין חרוד איחוד והיה חלק מקבוצות הבחירה של המחנות העולים; עד שהחליט להשקיע יותר במוסיקה. הוא פגש את טמפה סינגר באוגוסט 2007 בג'אם ששן שלה בעירה. התאהב ברעיון, בקהילה ובה אישית. כשחזר לארץ באותה שנה הוא ניהל ג'אם ששן בקיבוץ עין חרוד איחוד בעקבות החוויה בארה"ב. בינואר 2008 טמפה הגיעה לארץ לנסות לחיות עם נאור, כשהגיעה להקתה, הופיעו בארץ ובפסטיבל סולם יעקוב. טמפה ונאור ניהלו ג'אם ששן ביפו תקופה קצרה לפני שטמפה חזרה לארה"ב. לצערנו באפריל 2008 נאור עבר לארצות הברית לגור עם טמפה ולקחת חלק בעשייה המוסיקאלית שם. הם התחתנו לפני כשנה וכיום טמפה ונאור יוצרים מוזיקה ביחד ולחוד. בכול מקום, מטרתם היא ליצור קהילה מוסיקלית וקהילה בכלל.

נקווה לראותם בסופו של דבר בארץ ישראל.

ספר חדש יצא לחובבי הקומונה והתרבות האלטרנטיבית

הספר "קומונות וקהילות שיתוף במחצית השנייה של המאה ה-20" הוא פרי עטו של פרופ' יעקב עובד. הספר יצא לאור ב-2009. מובטח שהספר ירתק חובבי הקומונות ואולי אפילו יעזור לכם לפקוח עיניים.

הספר סוקר את העשורים השונים, מאפיין אותם מבחינה גלובלית ונותן מבט כללי על הנעשה בקומונות ועל ההצלחות והקשיים בכל תקופה. יעקב עובד נותן גם טעימה בקהילות ספציפיות. טעימה זו מלווה בתמונות כדי לעורר המחשבה. הספר מביא גם עדכון לגבי מצב הקהילה בהווה.

מעודד ומשמח לראות את כל המגוון הקיים בתקופות השונות ובין המקומות השונים. זה מעורר השראה לראות כי בעולם כולו חוזרות ונשנות דילמות דומות, אם כי דרכי ההתמודדות והתשובות שמתקבלות הן שונות.

לנסות לסכם ספר בכמה משפטים זהו עוול, אך אנסה בכל זאת.

ישנם דילמות שעולות בקהילות השונות בדבר האידון בין תחומים שונים כגון: בין הציבורי לפרטי, מהו הגודל האופטימלי של הקומונה, מה יהיה התהליך וכיצד יתקבלו חברים חדשים. וכמובן, שאלת מפתח: איך לגדל ולחנך את הילדים?!

אפשר להבחין תוך כדי קריאה בספר בחשיבות הגדולה שיש לשותפות ולהדדיות לא רק בתוך הקומונה, אלא שחייבת להתקיים גם בין הקהילות והקומונות. יש ליצור מעין קואופרטיב של קואופרטיבים, או ליתר דיוק מעגל של מעגלים משתרגים המצטרפים ומשתפים פעולה על פי רצונם החופשי.

כמו כן, ישנה חשיבות רבה לנסיון של יצירת הקהילה האוטופית כאן ועכשיו, "לא בעבים מעל", ולזכור תמיד שהמשימה היא כלפי חוץ, כלפי העולם אך וגם פנימית כלפי הקהילה והיחיד.

ישנם דוגמאות לקהילות פורשות מהחברה וסגורות. מבחן הזמן מוכיח שהפרישה לא עזרה להם לשרוד. ההתעלמות מהעולם שמסביבן בוודאי שלא עזרה להן להשפיע עליו.

הספר מומלץ למי שמבקש לרומם את רוחו ולקבל קצת פרספקטיבה היסטורית על מה שאנחנו מנסים להגשים בעולם הזה.

תהנו.

ליאור

פרופ' יעקב עובד, חבר קיבוץ פלמחים, הקדיש שנים רבות ב"יד טבנקין" לחקר תולדות הקומונות. הוא שימש כיו"ר ICSA ואף כיהן כיו"ר שולחן הקומונות הבינלאומי. במשך שנות מחקריו ופעילותו ב-ICSA ראו אור בארץ ובעולם פרסומים בנושאים הקשורים בתולדות האנרכיזם, הסוציאליזם האוטופי, ותולדות הקומונות.

ספריו אשר יצאו לאור בעברית, בהוצאת "יד טבנקין":

- קומונות וקהילות שיתוף במחצית השנייה של המאה העשרים 1950-2000 (2009)
- עדות האחים תולדות הקומונות של הברודרהוף (1996)
- "אחים רחוקים": תולדות היחסים בין התנועה הקיבוצית לברודרהוף (1993)
- מאתיים שנות קומונה בארצות הברית (1986)

ערוך מתוך הכתבה: יונה והנערים מאת נחמן גלבוע

שפורסמה ב"דף הירוק" בתאריך 2.9.2010, נערך ע"י המערכת

יונה פריטל. צילום: נחמן גלבוע

חידושים וארכיון נשמעים אמנם כשתי מילים שהן דבר והיפוכו, אבל למנהלת יד טבנקין שבאפעל, יונה פריטל, מקיבוץ מעלה החמישה, חשוב מאוד להתחיל דווקא בחידושים שהונהגו במקום מאז כניסתה לתפקיד לפני כשנה. "יד טבנקין - המרכז המחקרי, הרעיוני והתיעודי של התנועה הקיבוצית - אוצר את זיכרון הציונות וההתיישבות, אבל הוא הפך למקום שמשרת קבוצה מאוד קטנה של חוקרים", היא אומרת במשרדה, שחלונותיו משקיפים אל הדשא המטופחים של רמת אפעל, אחד הקיבוצים הראשונים, שפורקו ושטחו הוסב למרכז סמינרים שבו למדו דורות של קיבוצניקים.

בתחילת שנת 2000 התמודדה פריטל מול נתן טל על תפקיד מזכיר התק"ם והתנועה הקיבוצית. פריטל ייצגה באותן בחירות את בעלי הגישה השיתופית, וטל את תומכי השינוי הדיפרנציאלי. על חזרה לפוליטיקה הקיבוצית היא לא רוצה לשמוע יותר, ונראה שמה שעומד עתה על הפרק הוא רק יד טבנקין ברמת אפעל. על סדר היום שלה מונחות שתי שאלות עיקריות: איך מחדשים את הייעוד של יד טבנקין, ומה יהיה עתיד הרעיון הקיבוצי.

הסיפור שלא נגמר

את המענה לשאלות החליטה פריטל למצוא יחד עם הקבוצות השיתופיות בתנועות הבוגרים, שאותן הכירה במהלך שליחותה בתנועות הבונים-דרור בארצות הברית, ומאז נשבתה בקסמן. כבשו אותה ההתעוררות הרעיונית שלהן והתחדשות הרעיון הקיבוצי, כפי שהן רואות אותו. היא פנתה לכל מזכ"לי תנועות הנוער, הקשורות לתנועה הקיבוצית, והציעה להם להקים צוות חשיבה משותף, שיגבש יחד חזון ותוכנית פעולה למרכז חדש שיחיה את יד טבנקין. "החזון שלי", היא אומרת, "היה לבנות מרכז חינוכי-מזיאלי שמשלב את אוצרות הארכיון שלנו עם הכוחות הצעירים של תנועות הבוגרים, והופך את יד טבנקין למקום שמגיעים אליו בתי ספר, קבוצות מהארץ ומחו"ל ומבקרים אחרים. הרעיון הוא ליצור פה מעין אתר מורשת של התנועה הקיבוצית ותנועות הנוער, שהיחוד שלו הוא לא המבנה הפיזי אלא מה שיש בו. יש לנו בארכיון מאגר אדיר של חומר תיעודי, שהיום איננו נגישים, ורציתי שהוא ישמש כגירוי לעיסוק בשאלות משמעותיות הנוגעות לחברה הקיבוצית ולכלל החברה בישראל".

השם שניתן למרכז העתיד לקום הוא "מרכז החלוציות - הסיפור שאינו נגמר", כשהכוונה היא שילמדו בו על החלוציות בעבר ובימינו, ויבחנו אם יש לה עדיין משמעות בעיצוב החברה העתידית.

איך יוצג הקיבוץ במרכז הזה? תנועות הבוגרים לא רואות בקיבוץ יעד להגשמה.

"אני לא מסכימה איתך. תנועות הבוגרים הן הנצר שיצא בעקבות המשבר האידיאולוגי, והן הלכו לחפש את המקום שממנו ניתן לצמוח מחדש. הן היו צריכות להתנתק וללכת אחורה למקורות הרעיוניים, כדי לבנות מחדש את הרעיון החברתי שהנחה את התנועה הקיבוצית במשך שנים רבות. אני יודעת שכבר היום חלק מהקבוצות השיתופיות יושבות בקיבוצים שיתופיים, ומאמינה שככל שהרעיון הזה של קבוצות שיתופיות אינטימיות יכבש את הלבבות של הצעירים, הוא יגיע גם בחזרה לקיבוצים. אחד המודלים שאני רואה לנגד עיניי הוא קיבוץ חנתון, שבו הנוער העובד רוצה לקיים קהילה שיתופית לצד קהילה מופרטת והרחבה קהילתית. אני חושבת שחנתון הוא מקרה מבחן של הנהגת התנועה הקיבוצית, שישלך על עתיד הקשר בין תנועות הבוגרים לתנועה הקיבוצית".

החל מינואר התכנס צוות היגוי משותף לכל תנועות הבוגרים הקשורות לתנועה הקיבוצית, הישג לא מבוטל בפני עצמו, ובנה את חזון המרכז החדש עם ההיסטוריון מוקי צור, עם יצחק גרשון, המנהל הקודם של יד טבנקין, ועם פריטל. בימים אלה הם כבר בונים תוכנית חינוכית, שעל פיה יוקם המזיאון. "זה לא יהיה מזיאון שאחרי שהקימו אותו בנו לו תוכנית חינוכית", מציינת פריטל. "זה יהיה מזיאון שיותאם לתוכנית החינוכית, והמיצגים יהיו הטריגר לפתיחת דיון בין מדריך לחניכים על הנושאים החברתיים והלאומיים, שלשמן יוקם המקום הזה. המרכז הזה יתאר את הפעילות של כל תנועה בנפרד, אך יראה גם את התמונה הרחבה של כלל התנועות החלוציות. הוא ישלב באתרי מורשת רבים, שבהם מדריכים חברי קבוצות הבוגרים, ויהווה עבורן עוד מקור פרנסה בתחום החינוך.

יז לבנקין
סמינר אפעל
רחת אפעל
52960 ישראל

fip

<http://www.communa.org.il>

הוצאת "קול" בעברית היא בסיוע עמותת צל התמר ע.ה.